

EUROPESE
COMMISSIE

HOGE VERTEGENWOORDIGER
VAN DE UNIE VOOR
BUITENLANDSE ZAKEN
EN VEILIGHEIDSBELEID

Brussel, 24.9.2021
JOIN(2021) 26 final

GEZAMENLIJK VERSLAG AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

over de uitvoering van het actieplan voor militaire mobiliteit van oktober 2020 tot en met september 2021

I. INLEIDING

1. Sinds de aftrap van het initiatief inzake militaire mobiliteit in 2017¹ vormt het EU-actieplan voor militaire mobiliteit (hierna “het actieplan” genoemd) van 28 maart 2018² een samenhangend kader voor lopende en toekomstige programma’s, projecten, initiatieven en activiteiten binnen een gecoördineerde aanpak vanuit de Europese Unie. De instellingen, organen en agentschappen van de EU en de desbetreffende nationale autoriteiten van de lidstaten voeren sindsdien in een gestaag tempo voor alle kerngebieden — vervoersinfrastructuur, regel- en procedurekwesties en andere horizontale thema’s — het actieplan uit. In de samenwerking tussen belanghebbenden in de EU worden de nationale soevereiniteit en de desbetreffende bevoegdheden steeds volledig geëerbiedigd.
2. De hoge vertegenwoordiger en de Commissie brengen regelmatig voortgangsverslagen uit, zoals het actieplan voorschrijft³. Het eerste gezamenlijke verslag over de uitvoering van het actieplan voor militaire mobiliteit werd op 3 juni 2019⁴ uitgebracht, het tweede op 19 oktober 2020⁵. Dit verslag vormt een aanvulling op het jaarlijkse voortgangsverslag over militaire mobiliteit van het Europees Defensieagentschap⁶ waarin de activiteiten die onder de exclusieve bevoegdheden van het agentschap vallen van de periode tussen maart 2020 en maart 2021 waren opgenomen.
3. De uitvoering van het actieplan wordt voortgezet in samenhang met het desbetreffende door de lidstaten ondernomen project in het kader van de permanente gestructureerde samenwerking, waarbinnen wordt ingegaan op nationale maatregelen, waaronder die welke op 25 juni 2018 door de EU-lidstaten zijn overeengekomen⁷. De betrokken instellingen, organen en agentschappen van de EU blijven actief in het kader van het PESCO-project inzake militaire mobiliteit, dat binnenkort het eerste PESCO-project zal worden waarin derde staten — de Verenigde Staten van Amerika, Canada en Noorwegen — zullen deelnemen, overeenkomstig de besluiten van de Raad van 6 mei 2021⁸.
4. Bovendien blijft militaire mobiliteit een speerpuntgebied voor nauwere samenwerking tussen de EU en de NAVO, waarbinnen efficiënte interactie tussen de diensten aan beide zijden wordt nagestreefd in het kader van de gestructureerde dialoog over militaire mobiliteit. De

¹ Gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad - Verbetering van de militaire mobiliteit in de Europese Unie {JOIN(2017) 41 final}.

² Gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad over het actieplan voor militaire mobiliteit {JOIN(2018) 5 final}.

³ Gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad over het actieplan voor militaire mobiliteit, 28 maart 2018 {JOIN(2018) 5 final, blz. 10}.

⁴ Gezamenlijk verslag aan het Europees Parlement en de Raad over de tenuitvoerlegging van het Actieplan voor militaire mobiliteit {JOIN(2019) 11 final}.

⁵ Gezamenlijk verslag aan het Europees Parlement en de Raad over de uitvoering van het Actieplan voor militaire mobiliteit van juni 2019 tot en met september 2020 {JOIN(2020) 16 final}.

⁶ Bijlage bij document SB 2021/035 van 26 mei 2021.

⁷ Conclusies van de Raad inzake veiligheid en defensie in het kader van de integrale EU-strategie, 25 juni 2018, punt 18, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10246-2018-INIT/nl/pdf>

⁸ Besluit (GBVB) 2021/748 van de Raad betreffende de deelname van Canada aan het PESCO-project militaire mobiliteit; Besluit (GBVB) 2021/749 van de Raad betreffende de deelname van het Koninkrijk Noorwegen aan het PESCO-project militaire mobiliteit, en Besluit (GBVB) 2021/750 van de Raad betreffende de deelname van de Verenigde Staten van Amerika aan het PESCO-project militaire mobiliteit.

concrete resultaten van het afgelopen jaar zijn in het zesde voortgangsverslag over de samenwerking tussen de EU en de NAVO⁹ nader uitgewerkt.

5. De Raad toonde zich in zijn conclusies over veiligheid en defensie van mei 2021¹⁰ ingenomen met de vooruitgang op het gebied van militaire mobiliteit in het kader van de permanente gestructureerde samenwerking, zowel binnen het Europees Defensieagentschap als op nationaal niveau. Daarnaast riep de Raad op verder na te denken over mogelijke acties, betrokken actoren en nieuwe resultaten om de militaire mobiliteit binnen en buiten de EU te verbeteren, onder meer door doelgebieden voor dergelijke acties aan te wijzen. In aanvulling daarop moet het naar verwachting in maart 2022 door de Raad goed te keuren strategisch kompas verdere sturing bieden en concrete doelstellingen voor het initiatief inzake militaire mobiliteit met zich meebrengen.

II. MILITAIRE EISEN VOOR MILITAIRE MOBILITEIT BINNEN EN BUITEN DE EU

6. De militaire eisen voor militaire mobiliteit binnen en buiten de EU¹¹ (hierna “militaire eisen” genoemd) zijn, nadat zij door de Raad waren goedgekeurd, als referentiepunt voor de uitvoering van het actieplan gebruikt. Zij zijn met name gebruikt om de eisen voor tweërlei gebruik vast te stellen en ter ondersteuning van de werkzaamheden van de EU-lidstaten bij de voorbereiding van hun projectpijplijnen voor vervoersinfrastructuur voor tweërlei gebruik (zie de punten 9-11 en 15 hieronder). Bovendien stelt de toevoeging van de militaire laag met de gegevens over het militaire vervoersnetwerk van de EU aan de interactieve TENtec Map Viewer de EU-lidstaten in staat gemakkelijker de knelpunten en kwetsbare gebieden in het trans-Europees vervoersnetwerk op te merken (zie de punten 17-18 hieronder).
7. Verder overwogen de Europese Dienst voor extern optreden/de Militaire Staf van de EU, als volgende stap na de geplande herziening van de verordening betreffende het trans-Europees vervoersnetwerk, de militaire eisen bij te werken waardoor, als een van de doeleinden, het trans-Europees vervoersnetwerk en de kaarten en normen van het militaire vervoersnetwerk van de EU verder op elkaar zouden kunnen worden afgestemd (zie punt 16 hieronder).

III. VERVOERSINFRASTRUCTUUR

8. Aangezien de EU-lidstaten voor civiele en militaire verplaatsingen en vervoer dezelfde vervoersinfrastructuur gebruiken, blijft de vergroting van synergie tussen het bestaande EU-beleid, met name het trans-Europese vervoersnetwerk, en de militaire behoeften een essentiële pijler van het actieplan.

⁹ Zesde voortgangsverslag inzake de uitvoering van de gemeenschappelijke reeks voorstellen als bekrachtigd door de Raden van de EU en de NAVO op 6 december 2016 en 5 december 2017, 3 juni 2021, <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2021/06/03/eu-nato-cooperation-sixth-progress-report/>

¹⁰ Conclusies van de Raad over veiligheid en defensie van 10 mei 2021, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8396-2021-INIT/nl/pdf>

¹¹ Military Requirements for Military Mobility within and beyond the EU (Militaire eisen voor militaire mobiliteit binnen en buiten de EU), bijwerkte versie (ST 10921/19), 4 juli 2019, door de Raad goedgekeurd op 15 juli en geconsolideerd met het resterende deel op 19 juli (ST 11373/19).

A. Financiering van vervoersinfrastructuur voor tweërlei gebruik

9. Het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027¹² is met ingang van 1 januari 2021 van toepassing. Het omvat voor het eerst uitgaven op het gebied van veiligheid en defensie, waaronder een toewijzing van 1,5 miljard EUR voor militaire mobiliteit in het kader van de Connecting Europe Facility 2021-2027¹³ (1,69 miljard EUR in lopende prijzen).
10. Vervolgens is op 14 juli 2021 de verordening betreffende de Connecting Europe Facility 2021-2027¹⁴ in werking getreden. In een uitvoeringsverordening inzake eisen voor tweërlei gebruik¹⁵ worden de eisen aan vervoersinfrastructuur die voor zowel civiele als militaire mobiliteit geschikt moet zijn gedefinieerd. In de uitvoeringsverordening worden normen vastgesteld waarmee bij vervoersinfrastructuurprojecten waarvoor medefinanciering uit de begroting voor militaire mobiliteit van de Connecting Europe Facility wordt aangevraagd, rekening moet worden gehouden. De in de uitvoeringsverordening vastgestelde normen kunnen daarnaast als referentiepunten voor toekomstige infrastructuurplanning door de EU-lidstaten worden gebruikt.
11. Om in aanmerking te komen voor medefinanciering door de EU moeten vervoersinfrastructuurprojecten voldoen aan de in de uitvoeringsverordening vastgestelde eisen inzake infrastructuur voor tweërlei gebruik. Projecten die ruim aan de eisen inzake tweërlei gebruik voldoen, komen voor medefinanciering in aanmerking, maar alleen wanneer de subsidiabele kosten met de in de eisen voor tweërlei gebruik vastgestelde normen in overeenstemming zijn. Aanvragen kunnen voor projecten met betrekking tot alle mogelijke vervoerswijzen worden ingediend.
12. De Connecting Europe Facility wordt uitgevoerd aan de hand van werkprogramma's waarin met name de geplande tijdschema's en budgetten voor oproepen tot het indienen van voorstellen, de doelstellingen daarvan en de selectie- en gunningscriteria zijn vastgesteld. Het eerste meerjarig werkprogramma van de Connecting Europe Facility¹⁶ werd op 5 augustus 2021 vastgesteld. Daarin is opgenomen dat in het kader van de begroting voor militaire mobiliteit van de Connecting Europe Facility tussen 2021 en 2023 jaarlijks oproepen tot het indienen van voorstellen voor projecten voor vervoersinfrastructuur voor tweërlei gebruik zullen worden uitgeschreven. Voor elk van deze drie jaren wordt 330 miljoen EUR in lopende prijzen uitgetrokken voor medefinanciering van projecten voor tweërlei gebruik.
13. De eerste oproep tot het indienen van voorstellen voor projecten inzake tweërlei gebruik werd op 16 september 2021 gepubliceerd door het Europees Uitvoerend Agentschap klimaat,

¹² Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 van de Raad van 17 december 2020 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027 (PB L 433I van 22.12.2020, blz. 11).

¹³ Buitengewone bijeenkomst van de Europese Raad (17, 18, 19, 20 en 21 juli 2020) — Conclusies, blz. 53, <https://www.consilium.europa.eu/media/45128/210720-euco-final-conclusions-nl.pdf>

¹⁴ Uitvoeringsverordening (EU) 2021/1328 van de Commissie van 10 augustus 2021 tot nadere bepaling van de infrastructuurvereisten die van toepassing zijn op bepaalde categorieën infrastructuur voor tweërlei gebruik overeenkomstig Verordening (EU) 2021/1153 van het Europees Parlement en de Raad, C/2021/5859, PB L 288 van 11.8.2021, blz. 37.

¹⁵ Uitvoeringsverordening (EU) 2021/1328 van de Commissie van 10 augustus 2021 tot nadere bepaling van de infrastructuurvereisten die van toepassing zijn op bepaalde categorieën infrastructuur voor tweërlei gebruik overeenkomstig Verordening (EU) 2021/1153 van het Europees Parlement en de Raad, C/2021/5859, PB L 288 van 11.8.2021, blz. 37.

¹⁶ Commission Implementing Decision on the financing of the Connecting Europe Facility - Transport sector and the adoption of the work programme for 2021-2027 (Uitvoeringsbesluit van de Commissie betreffende de financiering van de Connecting Europe Facility - Vervoerssector en de vaststelling van het werkprogramma voor 2021-2027), C(2021) 5763 final.

infrastructuur en milieu (Cinea)¹⁷. De oproep staat open voor alle vervoerswijzen, en de EU-lidstaten die medefinanciering willen krijgen moeten hun voorstellen uiterlijk op 19 januari 2022 indienen. Na het verstrijken van de indieningstermijn zullen onafhankelijke deskundigen en het interne panel van DG MOVE de in aanmerking komende voorstellen beoordelen. In het kader van dit proces zullen de Europese Dienst voor extern optreden/de Militaire Staf van de EU beoordelen in hoeverre de in aanmerking komende voorstellen bijdragen tot de verbetering van de militaire mobiliteit binnen en buiten de EU.

Faciliteit voor herstel en veerkracht

14. Tegelijkertijd met de langetermijnbegroting van de EU voor 2021-2027 heeft de EU het herstelinstrument NextGenerationEU vastgesteld¹⁸, dat in de financiering van de faciliteit voor herstel en veerkracht voorziet. Dankzij de faciliteit voor herstel en veerkracht (RFF) zal 672,5 miljard EUR aan leningen en subsidies beschikbaar komen om hervormingen en investeringen op nationaal niveau te ondersteunen. De lidstaten kunnen hun toewijzingen in het kader van de faciliteit voor herstel en veerkracht ook gebruiken om te investeren in vervoersinfrastructuur, waaronder vervoersinfrastructuur voor tweeeërlei gebruik.

Pijlijn van projecten voor tweeeërlei gebruik

15. De diensten van de Commissie hebben vergaderd met vertegenwoordigers van de ministeries van Vervoer en van Defensie van de EU-lidstaten om hun prioritaire projecten inzake tweeeërlei gebruik voor 2020 en begin 2021 aan te merken. Meer dan de helft van de EU-lidstaten heeft prioritaire projecten voorgelegd aan de diensten van de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden/de Militaire Staf van de EU. Dit heeft bijgedragen tot een beter inzicht in de geplande projecten van de EU-lidstaten wat betreft hiaten en knelpunten in de nationale infrastructuur die militaire verplaatsingen kunnen hinderen.

B. Herziening van de verordening inzake het trans-Europees vervoersnetwerk

16. De Commissie werkt aan een voorstel voor een herziening van de verordening betreffende het trans-Europees vervoersnetwerk¹⁹. Voor het eerst zal militaire mobiliteit in het trans-Europese vervoersnetwerk worden verwerkt. De Commissie zal in samenwerking met de Europese Dienst voor extern optreden/de Militaire Staf van de EU beoordelen of bepaalde eisen inzake infrastructuur voor tweeeërlei gebruik in de herziene verordening moeten worden opgenomen, en zal voorstellen om het trans-Europees vervoersnetwerk uit te breiden met delen van het militaire vervoersnetwerk van de EU die er nu nog buiten vallen. Delen waarin sprake is van aanzienlijke civiele stromen zullen als toevoeging worden overwogen. De Commissie wil het voorstel voor herziening van de verordening in december 2021 indienen.

C. TENtec-informatiesysteem

17. Nadat de Raad in november 2018 de militaire eisen had goedgekeurd, hebben de diensten van de Commissie, in samenwerking met de Europese Dienst voor extern optreden/de Militaire Staf van de EU, de gegevens van het militaire vervoersnetwerk van de EU over de

¹⁷ https://cinea.ec.europa.eu/calls-proposals/2021-cef-transport-call-proposals_en

¹⁸ Verordening (EU) 2020/2094 van de Raad van 14 december 2020 tot vaststelling van een herstelinstrument van de Europese Unie ter ondersteuning van het herstel na de COVID-19-crisis (PB L 433I van 22.12.2020, blz. 23).

¹⁹ Verordening (EU) nr. 1315/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 betreffende richtsnoeren van de Unie voor de ontwikkeling van het trans-Europees vervoersnetwerk en tot intrekking van Besluit nr. 661/2010/EU (PB L 348 van 20.12.2013, blz. 1).

interactieve TENtec Map Viewer heen gelegd²⁰, zodat het militaire vervoersnetwerk van de EU in beeld kan worden gebracht. De diensten van de Commissie hebben de interactieve kaarten van het militaire vervoersnetwerk bijgewerkt naar aanleiding van de actualisering van de militaire eisen in juli 2019²¹ en de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de EU in januari 2020. Het TENtec-informatiesysteem blijft voor ambtenaren van de EU-instellingen en van de nationale overheden het belangrijkste middel waarmee zij toegang krijgen tot en analyses kunnen maken van het militaire vervoersnetwerk van de EU.

18. Tegelijkertijd met de actualisering van de kaart bereiden de diensten van de Commissie een belangrijke upgrade van het TENtec-informatiesysteem voor, teneinde de verschillende viewers samen te brengen, het systeem met extra functionaliteiten uit te breiden, een verbeterde gebruikerservaring te bieden en nieuwe analysehulpmiddelen toe te voegen. De upgrade moet medio 2022 zijn doorgevoerd. In het kader van deze inspanningen werken de diensten van de Commissie samen met de EU-lidstaten en andere belanghebbenden aan oplossingen voor geautomatiseerde gegevensuitwisseling die zullen leiden tot aanzienlijke verbeteringen wat betreft de kwaliteit en snelle toegankelijkheid van de gegevens.
19. Wat de in het actieplan genoemde mogelijke koppeling tussen de militaire en civiele databanken betreft, ten slotte, zal het overleg met de betrokken partijen naar verwachting in de tweede helft van 2021 van start gaan.

IV. VERVOER VAN GEVAARLIJKE GOEDEREN

20. Na afronding van de enquête betreffende de bestaande regels en voorschriften die op het vervoer van gevaarlijke goederen van toepassing zijn, zijn de bevindingen ervan opgevolgd in het kader van het programma van het Europees Defensieagentschap inzake de optimalisering van vergunningsprocedures voor grensoverschrijdende verplaatsingen in Europa. In het kader van het programma worden twee technische regelingen ontwikkeld (zie de punten 27 tot en met 29 hieronder) waarin ook het vervoer van gevaarlijke goederen voor militaire doeleinden aan bod komt. Eenmaal ondertekend zullen zij een referentiekader van toepasselijke aanbevelingen vormen met behulp waarvan de bijdragende lidstaten zich aan de internationale overeenkomsten die op het civiele vervoer van gevaarlijke goederen van toepassing zijn zouden houden. Voor verplaatsingen die niet onder de civiele regels vallen, zouden de bijdragende lidstaten de desbetreffende NAVO-standaardiseringsovereenkomst aanhouden.
21. Tegelijkertijd hebben de diensten van de Commissie, in nauwe samenwerking met de Europese Dienst voor extern optreden/de Militaire Staf van de EU en het Europees Defensieagentschap, de haalbaarheid en de noodzaak van verdere actie op EU-niveau op dit gebied beoordeeld en geconcludeerd dat ingrijpen op dat moment niet nodig was. Zodra de twee technische regelingen zijn ondertekend, zullen bij de uitvoering ervan naar verwachting adequate en doeltreffende oplossingen voor het vervoer van gevaarlijke goederen voor militaire doeleinden tot stand komen. De diensten van de Commissie en de deskundigen van de lidstaten op het gebied van het vervoer van gevaarlijke goederen zullen kennis blijven uitwisselen, vooral binnen het projectteam verplaatsing en vervoer van het Europees Defensieagentschap en via contacten tussen personeelsleden.

²⁰ Toegang tot de interactieve Map Viewer wordt op een “need-to-know”-basis verleend aan het personeel van de EU-instellingen en de nationale overheidsdiensten van de EU-lidstaten; daarvoor moet contact worden opgenomen met move-tentec@ec.europa.eu

²¹ Military Requirements for Military Mobility within and beyond the EU (Militaire eisen voor militaire mobiliteit binnen en buiten de EU), bijwerkte versie (ST 10921/19), 4 juli 2019, door de Raad goedgekeurd op 15 juli en geconsolideerd met het resterende deel op 19 juli (ST 11373/19).

V. DOUANE EN BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE

A. Douane

22. De in het actieplan vastgestelde specifieke acties, die bedoeld zijn om de douaneformaliteiten voor grensoverschrijdende militaire bewegingen te stroomlijnen en te vereenvoudigen en tegelijkertijd voor synergie met de NAVO te zorgen, omvatten wijzigingen van twee verordeningen van de Commissie die verband houden met het douanewetboek van de Unie, en richtsnoeren om een correcte toepassing van de douanewetgeving in verband met militaire activiteiten te waarborgen.
23. Naar aanleiding van de wijzigingen van de twee verordeningen van de Commissie in 2020²² en met het oog op een verdere uniforme behandeling hebben de diensten van de Commissie, in overleg met de Europese Dienst voor extern optreden, met inbegrip van de Militaire Staf van de EU, op 16 februari 2021 richtsnoeren voor het gebruik van het EU-formulier 302 opgesteld²³. Deze zijn beschikbaar in alle officiële talen van de EU²⁴ en opgesteld op basis van eerste conceptringsnoeren van het Europees Defensieagentschap.
24. Bij de bovengenoemde vaststelling van het EU-formulier 302 in juli 2020²⁵ is ruimte ingebouwd om de behoefte aan digitalisering ervan te beoordelen, zoals in het actieplan aan de EU-lidstaten is voorgesteld. In mei 2021 hebben 23 EU-lidstaten en Noorwegen de programmaregeling van het Europees Defensieagentschap ondertekend aangaande het programma van categorie A “Harmonising Military Requirements Related to Customs” in het kader waarvan de mogelijkheden om militaire douaneactiviteiten te digitaliseren zullen worden onderzocht.
25. In het programma worden drie hoofddoelstellingen onderscheiden: i) analyse van de militaire behoeften op douanegebied; ii) onderzoek naar de specificaties en vereisten naar aanleiding van die analyse, en iii) ontwikkeling van een militair douanesysteem op basis van de uitkomsten van dat onderzoek. Elk van deze doelstellingen zal in verschillende, steeds op positieve resultaten verder bouwende stappen worden uitgevoerd.

²² Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/2446 is gewijzigd bij Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/877 van de Commissie van 3.4.2020, die op 26 juni 2020 in het *Publicatieblad van de Europese Unie* is bekendgemaakt en op 16 juli 2020 in werking is getreden. Op 29 juni 2020 heeft de Commissie een wijziging van Uitvoeringsverordening (EU) 2015/2447 vastgesteld in de vorm van Uitvoeringsverordening (EU) 893/2020 van de Commissie van 29.6.2020, die op 30 juni 2020 in het *Publicatieblad van de Europese Unie* is bekendgemaakt en op 20 juli 2020 in werking is getreden.

²³ Guidance document on customs formalities in the EU for military goods to be moved or used in the context of military activities (use of the form 302) (Richtsnoeren betreffende douaneformaliteiten in de EU met betrekking tot het vervoer en gebruik van militaire goederen in het kader van militaire activiteiten (gebruik van formulier 302)), https://ec.europa.eu/taxation_customs/system/files/2021-02/guidance_document_on_customs_formalities_in_the_eu_for_military_goods.pdf

²⁴ https://ec.europa.eu/taxation_customs/customs-4/union-customs-code/ucc-guidance-documents_nl

²⁵ Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/877 van de Commissie van 3 april 2020 houdende wijziging en rectificatie van Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/2446 tot aanvulling van Verordening (EU) nr. 952/2013 en houdende wijziging van Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/341 tot aanvulling van Verordening (EU) nr. 952/2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie (PB L 203 van 26.6.2020, blz. 1). Uitvoeringsverordening (EU) 2020/893 van de Commissie van 29 juni 2020 tot wijziging van Uitvoeringsverordening (EU) 2015/2447 houdende nadere uitvoeringsvoorschriften voor enkele bepalingen van Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie (PB L 206 van 30.6.2020, blz. 8).

B. Belasting over de toegevoegde waarde

26. Richtlijn (EU) 2019/2235²⁶, die in december 2019 is aangenomen²⁷, waarborgt de gelijke behandeling van defensie-inspanningen in het kader van de NAVO en de EU vanuit fiscaal oogpunt. De door de Commissie ondernomen acties betreffende de belasting over de toegevoegde waarde die in het actieplan zijn aangegeven, zijn daarmee voltooid en het is aan de lidstaten van de EU om de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast te stellen om aan deze richtlijn te voldoen. Richtlijn (EU) 2019/2235 moet uiterlijk op 1 juli 2022 zijn omgezet, zodat de in die richtlijn opgenomen maatregelen vanaf die datum van toepassing kunnen zijn. Tijdens de verslagperiode van dit verslag hebben vijf lidstaten de Commissie van hun stappen om die richtlijn in nationale wetgeving om te zetten in kennis gesteld.

VI. VERGUNNING VOOR GRENSOVERSCHRIJDENDE VERPLAATSINGEN

27. Wat het lopende programma van het Europees Defensieagentschap inzake de optimalisering van vergunningsprocedures voor grensoverschrijdende verplaatsingen in Europa betreft, hebben 25 deelnemende lidstaten en Noorwegen (in het kader van zijn administratieve regeling met het Europees Defensieagentschap) zich bij het programma aangesloten. De in het kader van het programma ondernomen activiteiten hebben tot harmonisatie van de voor grensoverschrijdende verplaatsingen benodigde gegevens geleid. Als onderdeel van het programma worden momenteel twee technische regelingen ontwikkeld, een voor verplaatsingen over land en een voor verplaatsingen door de lucht (zie ook punt 20).
28. De technische regeling voor verplaatsingen over land heeft tot doel de militaire mobiliteit over de weg, per spoor en via binnenwateren te verbeteren door de administratieve procedures te harmoniseren en te vereenvoudigen en de afgifte van vergunningen voor verplaatsingen aan te moedigen. De technische regeling voor verplaatsingen door de lucht omvat een breder scala van missies, in aanvulling op de bestaande technische regeling voor diplomatieke inkleding, met onder meer bijtanken in de lucht, platforms voor op afstand bestuurd vluchtvaartuigen, opleidingsmissies, gevechtsvliegtuigen en vluchtvaartuigen met roterende vleugels.
29. Met de personeelsbezetting op nationaal niveau voor de twee technische regelingen is in het voorjaar van 2021 begonnen opdat ondertekening tegen eind 2021 mogelijk zou zijn. De bijdragende lidstaten overwegen of de twee technische regelingen kunnen worden gebruikt door hun nationale contactpunten voor militaire mobiliteit.

VII. ANDERE ONDERWERPEN

30. Enkele horizontale thema's, zoals desinformatie, cyberveiligheid en de bescherming van kritieke infrastructuur zijn aangemerkt als relevant voor de militaire mobiliteit. Deze kwesties komen aan bod in de 22 acties van het gezamenlijk kader voor de bestrijding van hybride bedreigingen van 2016²⁸. Het vijfde voortgangsverslag betreffende de uitvoering van het gezamenlijk kader van 2016 ter bestrijding van hybride bedreigingen en de gezamenlijke

²⁶ Richtlijn (EU) 2019/2235 van de Raad van 16 december 2019 tot wijziging van Richtlijn 2006/112/EG betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde en Richtlijn 2008/118/EG houdende een algemene regeling inzake accijns wat betreft defensie-inspanningen binnen het Uniekader, ST/14126/2019/INIT (PB L 336 van 30.12.2019, blz. 10).

²⁷Zie voor meer informatie de eerste Gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad over de tenuitvoerlegging van het Actieplan voor militaire mobiliteit {JOIN(2019) 11 final}, blz. 7.

²⁸ Gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad - Gezamenlijk kader voor de bestrijding van hybride bedreigingen — een reactie van de Europese Unie {JOIN/2016/ 18 final}.

mededeling van 2018 over het opbouwen van weerbaarheid en reactiecapaciteit tegen hybride bedreigingen is op 23 juni 2021 bekendgemaakt²⁹.

31. Militaire mobiliteit is ook een thema in het jaarlijkse werkprogramma voor 2021 van het Europees Defensiefonds³⁰. Op 30 juni 2021 heeft de Commissie consortia van juridische entiteiten opgeroepen om voorstellen voor de gezamenlijke ontwikkeling van een digitaal systeem voor de veilige en snelle uitwisseling van informatie over militaire mobiliteit in te dienen³¹. Het thema maakt deel uit van een oproep ten belope van 50 miljoen EUR. Projectvoorstellen kunnen tot en met 9 december 2021 worden ingediend.
32. In januari 2021 is als nevenevenement van de crisisbeheersingsoefening “Integrated Resolve 2020” van de EU een op scenario’s gebaseerde discussie over militaire mobiliteit gehouden. Dit evenement bracht deelnemers uit de EU-lidstaten, van de Europese Dienst voor extern optreden, met inbegrip van de Militaire Staf van de EU, de diensten van de Commissie en het Europees Defensieagentschap, en afgevaardigden van belangrijke EU-partners — NAVO-personeel en drie NAVO-bondgenoten (de Verenigde Staten van Amerika, Canada en Noorwegen) bijeen.
33. Het eerste verslag van de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie is in november 2020 goedgekeurd door het bestuur van het Europees Defensieagentschap in de samenstelling van de ministers van Defensie. In het verslag worden zes aandachtsgebieden voor samenwerkingsmogelijkheden op het gebied van vermogensontwikkeling aanbevolen, op basis van de EU-prioriteiten voor vermogensontwikkeling van 2018³². Een van die aandachtsgebieden is “verbeterde militaire mobiliteit”, met inbegrip van de noodzaak van verbeterde weerbaarheid, transportcapaciteiten en logistiek en de mogelijke rol van hybride bedreigingen voor militaire verplaatsingen en suggesties om dergelijke bedreigingen in een integrale aanpak te ondervangen. Met name de lopende werkzaamheden op het gebied van digitalisering kunnen sectoroverschrijdende gevolgen hebben voor alle activiteiten op het gebied van verbeterde militaire mobiliteit. In dit verband heeft het Europees Defensieagentschap een eerste conceptnota³³ voor dit aandachtsgebied uitgebracht en met de deelnemende lidstaten besproken.

²⁹ Joint Staff Working Document Fifth Progress Report on the implementation of the 2016 Joint Framework on countering hybrid threats and the 2018 Joint Communication on increasing resilience and bolstering capabilities to address hybrid threats (Gezamenlijk werkdocument betreffende het vijfde voortgangsverslag over de uitvoering van het gezamenlijk kader van 2016 voor de bestrijding van hybride bedreigingen en de gezamenlijke mededeling van 2018 over het opbouwen van weerbaarheid en reactiecapaciteit tegen hybride bedreigingen) {SWD(2021) 729 final}.

³⁰ Commission Implementing Decision C(2021) 4910 final of 30.6.2021 on the financing of the European Defence Fund established by Regulation (EU) 2021/697 of the European Parliament and the Council and the adoption of the work programme for 2021 (Uitvoeringsbesluit C(2021) 4910 final van de Commissie van 30.6.2021 betreffende de financiering van het bij Verordening (EU) 2021/697 van het Europees Parlement en de Raad opgerichte Europees Defensiefonds en de vaststelling van het werkprogramma voor 2021).

³¹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/edf-2021-protmob-d-dmm;callCode=EDF-2021-PROTMOB-freeTextSearchKeyword=;matchWholeText=true;typeCodes=1;statusCodes=31094501,31094502,31094503;programmePeriod=null;programCcm2Id=null;programDivisionCode=null;focusAreaCode=null;destination=null;mission=null;geographicalZonesCode=null;programmeDivisionProspect=null;startDateLte=null;startDateGte=null;crossCuttingPriorityCode=null;cpvCode=null;performanceOfDelivery=null;sortQuery=sortStatus;orderBy=asc;onlyTenders=false;topicListKey=callTopicSearchTableState>

³² Goedkeuring en uitvoering van de herziening van het vermogensontwikkelingsplan overeenkomstig document 2018/15 van het bestuur van het EDA van 28 juni 2018.

³³ Eerste conceptnota voor het aandachtsgebied verbeterde militaire mobiliteit; bijlage 7 bij de mededeling van de directeur van het EDA met referentienr. EDA202102120 van 5 maart 2021.

34. Verdere activiteiten tijdens de verslagperiode waren onder meer het symposium op hoog niveau “Military Mobility — Transforming Ambition into Reality”, waarvan de tweede editie op 6 mei 2021 werd gehouden, met deelneming van de ministers van Defensie van Nederland, Duitsland, Portugal en Slovenië, de adjunct-secretaris-generaal van de NAVO en de plaatsvervangend onderminister van Defensie van de Verenigde Staten op het gebied van aankoop en ondersteuning³⁴.

VIII. CONCLUSIES EN VOLGENDE STAPPEN

35. Dit gezamenlijke verslag schetst de grote vooruitgang die sinds oktober 2020 bij de uitvoering van het actieplan is geboekt, met concrete resultaten zoals de vaststelling van de eisen inzake infrastructuur voor tweërlei gebruik, de oproep tot het indienen van projectvoorstellen van 16 september 2021 voor de medefinanciering van projecten voor tweërlei gebruik en de aanstaande herziening van de verordening betreffende het trans-Europees vervoersnetwerk. Verdere werkzaamheden binnen het Europees Defensieagentschap zullen activiteiten ter verbetering van de militaire mobiliteit blijven stimuleren aan de hand van de uitvoering van de twee technische regelingen inzake vergunningen voor grensoverschrijdende verplaatsingen en onder meer door de doelstellingen van het douanegerelateerde programma van categorie A inzake digitalisering van het EU-formulier 302 na te streven.
36. Zoals de Raad in zijn conclusies inzake veiligheid en defensie van mei 2021 heeft aangegeven, moeten de betrokken actoren verder nadenken over mogelijke nieuwe acties en resultaten om de militaire mobiliteit binnen en buiten de EU te verbeteren. Het strategisch kompas inzake veiligheid en defensie, dat de Raad in maart 2022 moet goedkeuren, zal naar verwachting ook richtsnoeren voor militaire mobiliteit met zich meebrengen. De Commissie en de hoge vertegenwoordiger zijn beschikbaar om het initiatief inzake militaire mobiliteit in een inclusieve en doeltreffende samenwerking met de EU-lidstaten op een samenhangende manier verder te ontwikkelen en uit te voeren.
37. De inspanningen op het gebied van militaire mobiliteit leiden tot hechtere samenwerking tussen alle EU-belanghebbenden en met belangrijke partners en zullen de komende jaren verdere concrete resultaten opleveren. Om ervoor te zorgen dat het actieplan een samenhangend en relevant kader blijft voor lopende en toekomstige programma's, projecten, initiatieven en activiteiten op het gebied van militaire mobiliteit, moeten mogelijke bijwerkingen en herzieningen in de toekomst niet worden uitgesloten. In het volgende voortgangsverslag, dat de hoge vertegenwoordiger en de Commissie tegen het einde van de zomer van 2022 zullen presenteren, kunnen dan ook aanvullende maatregelen voor het actieplan worden besproken.

³⁴ Die conferentie werd georganiseerd door het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie en het Europees Defensieagentschap en werd virtueel bijgewoond door deelnemers vanuit de EU-lidstaten, de instellingen, organen en agentschappen van de EU, de NAVO, derde staten, het bedrijfsleven, de academische wereld en denktanks. Meer informatie: <https://eda.europa.eu/news-and-events/news/2021/05/07/high-level-military-mobility-symposium-discussed-way-ahead>